

Het dossier in de zaak Baybasin is omvangrijk en gecompliceerd. Daarom publiceren wij hier een chronologisch overzicht van 1989 tot heden. Voor een snelle oriëntatie staan in het kader hieronder hyperlinks naar de belangrijkste feiten. Voor de meest recente ontwikkelingen: klik [hier](#).

Snelle oriëntatie

(klik op de hyperlink van het betreffende jaar)

[1989](#): Baybasin beschuldigt Turkse overheid. [1995](#): Turkije vraagt uitlevering.
[1998](#): arrestatie, verblijf EBI. [2001](#): vonnis 20 jaar. [2002](#): arrest levenslang. [2003](#): arrest in cassatie bevestigd.
[2001- 2015](#): juridische strijd om inzage van de originele geluidsdragers
[2004](#): verdachten moord in Turkije vrijgesproken. [2006](#): Demmink beschuldigd in Turkije, EK RAPOR
[2011](#): rapport CEAS, herzieningsverzoek ingediend. [2012](#):conclusie Advocaat Generaal.
[2013](#): start nieuwe getuigenverhoren en deskundigenonderzoek. [2014](#): Derksen publiceert Verknipt Bewijs.
[2015](#): conclusie Advocaat Generaal opnieuw uitgesteld.
[2016](#): Nieuw boek Derksen: De Baybasin tapes, aanvulling herzieningsverzoek met 101 nieuwe feiten.
[2017](#): Ontnemingszaak

1989

De 33-jarige Koerd [Huseyin Baybasin](#) staakt zijn samenwerking met de Turkse overheid en geeft een persconferentie over de betrokkenheid van de Turkse staat bij grootschalige heroïnehandel (met een jaarlijkse omzet van tientallen miljarden dollars). Vanaf nu staat hij bloot aan willekeurige strafvervolging en marteling.

1992

Baybasin [vlucht uit Turkije](#). Verblijf in Zuid-Afrika, later in Engeland. Hij is één van de oprichters van het Koerdisch parlement in ballingschap.

1993-1996

In Nederland speelt de IRT-affaire. In 1994 begint een parlementaire enquête naar omstreden opsporingsmethoden. Er waren door de Nederlandse politie met opzet grote partijen drugs doorgelaten, om door te kunnen dringen tot de top van criminele organisaties. Criminele groeperingen leken overheidsfunctionarissen in de greep te hebben.

1995

Baybasin wordt bij de Nederlands-Belgische grens aangehouden op verzoek van Turkije dat zijn uitlevering wil. In 2015 blijkt dat het hier om een valstrik ging, waarbij Nederland en Turkije bilateraal samenwerkten.

December 1995 tot december 1996

Detentie in Nederland in afwachting van uitlevering aan Turkije. In december 1996 komt Baybasin vrij, omdat de Hoge Raad om humanitaire redenen uitlevering afraadt. De voorwaarde voor zijn vrijlating is dat hij in Nederland blijft.

1996

Start samenwerking Nederlandse en Turkse justitie.

Juli 1997

In een [interne telefoonnotitie](#) van het ministerie van justitie wordt gezegd dat de zaak Baybasin wordt gebruikt "*teneinde in een andere zaak iets van de Turkse autoriteiten gedaan te krijgen*".

Oktober 1997

Baybasin spant een kort geding aan omdat minister van justitie [Sorgdrager](#) hem ondanks het advies van de Hoge Raad toch aan Turkije wil uitleveren. De rechter verbiedt de uitlevering wegens reëel gevaar voor eigen leven, vervolging en marteling.

Februari 1998

Baybasin wil naar Engeland terug waar zijn gezin verblijft en waar hij bescherming geniet van de Engelse overheid. Een [terugkeervisum naar Engeland wordt hem echter geweigerd](#). Een onderzoek van de rijksrecherche in 2012 wijst uit dat dit besluit door mr. Demmink persoonlijk was genomen, in zijn functie van directeur-generaal Internationale aangelegenheden en Vreemdelingenzaken bij Justitie. Zijn ambtenaren laten weten dit een hoogst ongebruikelijke gang van zaken was. Ondertussen wordt Baybasins telefoon afgeluisterd. Er zouden volgens justitie 6000 telefoongesprekken zijn getapt, gemiddeld 40 gesprekken per dag. De Nederlandse politie en officieren van justitie blijven volhouden dat er tot vlak voor Baybasins arrestatie niet met Turkije is samengewerkt. Tijdens de getuigenverhoren [in 2013- 2015](#) is gebleken dat er wel degelijk op grote schaal is samengewerkt.

Maart 1998

Op 27 maart wordt Baybasin opnieuw gearresteerd, nu op verdenking van vanuit Nederland gepleegde delicten: onder andere opdracht tot moord en heroïnehandel. Het bewijs berust bijna uitsluitend op telefoontaps. Al na enkele dagen wordt hij overgebracht naar een EBI.

1998 - 2003

Verblijf in EBI te Vught.

1999

Prof. mr Mikhail [Wladimiroff](#) treedt enige tijd op als advocaat van Baybasin.

2001

De Rechtbank in Breda veroordeelt Baybasin tot 20 jaar wegens o.a. opdracht tot moord. Het bewijs berust geheel op telefoontaps. Volgens Baybasin zelf zijn de taps gemanipuleerd en voor een deel samengesteld uit in Turkije afgeluisterde willekeurige gesprekken van ver voor 1997.

2001 tot 2015

Lang juridisch gevecht om de originele geluidsdragers van de telefoontaps te mogen inzien. Die zouden zich bij het Openbaar Ministerie te Arnhem bevinden. Een aantal gesprekken die

[Terug](#) naar begin

voor het bewijs waren gebruikt, waren al in 2001 niet te vinden op de banden. Pas in april 2015 krijgt de verdediging toegang tot kopieën van de originele banden.

Juli 2002

In een [Arrest van het Hof Den Bosch](#) wordt de straf verhoogd tot levenslang. Zonder dat er nieuwe feiten of bewijzen zijn aangedragen, wordt Baybasin nu omschreven als leider van "*een criminele organisatie die in Nederland zijn weerga nauwelijks kent*". Dit blijkt "*alleen al uit de omstandigheid dat genoemde strafbare feiten zich hebben voorgedaan in een korte periode, namelijk in de periode van september 1997 tot en met februari 1998*". De verdediging vraagt om een contra-expertise naar de betrouwbaarheid van de taps, gezien de gevonden technische aanwijzingen voor manipulatie, zoals onverklaarbare clicks en stiltes. Het Hof schuift dit verzoek terzijde en weigert de experts van de verdediging te horen. Ook wordt hen toegang tot het originele audio-materiaal ontzegd. Wel erkent het hof expliciet in zijn arrest dat 90 % van het bewijs bestaat uit door anonieme tolken vertaalde en samengevatte tapgesprekken.

Augustus/december 2003

Op 25 augustus biedt Price Waterhouse Coopers een [rapport](#) aan over de veiligheid van de Nederlandse tapkamers. Overduidelijk is dat de tapkamers tot dat moment niet beveiligd waren en dat iedereen er in feite kon binnenlopen en het tapmateriaal bewerken. Pas in december 2003, een maand na het arrest van de Hoge Raad, publiceert het Ministerie van Binnenlandse zaken dit rapport en kondigt het maatregelen aan.

Oktober 2003

Het beroep in cassatie wordt door de Hoge Raad verworpen.

2003

In de procedure om beslag te leggen op Baybasins vermogen wordt verwezen naar een Nederlands politierapport. Daarin staat dat na jarenlang onderzoek door de financiële recherche er geen aanwijzingen zijn gevonden dat Baybasin inkomsten uit heroïnehandel heeft verkregen.

2004

In Turkse processtukken over de theetuinmoord wordt gemeld dat beide verdachten (aan wie Baybasin de opdracht tot moord zou hebben gegeven) worden vrijgesproken, respectievelijk niet vervolgd, wegens volledig gebrek aan bewijs ([herzieningverzoek](#), paragraaf 91 t/m 97, pag. 68 t/m 74).

De vermeende moordenaars bleken dus onschuldig, maar de vermeende opdrachtgever kreeg in Nederland levenslang.

De enige juridische grond voor Baybasins levenslange gevangenisstraf in Nederland was opdracht tot moord. Met deze nieuwe informatie is deze grond definitief komen te vervallen.

2005

Een Roemeense medeverdachte verklaart voor een Nederlandse rechter-commissaris dat zijn eerdere verklaringen over Baybasin's betrokkenheid bij heroïnehandel door ernstige marteling tot stand zijn gekomen. Bovendien waren de verklaringen opgesteld in het Turks, een taal die

[Terug](#) naar begin

hij slecht sprak en in ieder geval niet kon lezen ([herzieningsverzoek](#), paragraaf 113, pag. 86 en 87).

2005

Hernieuwde isolatie, die achteraf als onrechtmatig wordt geoordeeld.

2006

In Turkije wordt met een bericht in de Turkse staatsmedia voor het eerst gerept over de zaak Demmink.

2006

Baybasin wordt in de gevangenis bezocht door een Turkse overheidsfunctionaris. Deze doet hem "namens Turkije" een aanbod: als hij zijn verdediging opgeeft en instemt met terugkeer naar Turkije, zal hij daar onmiddellijk worden vrijgelaten. Baybasin weigert.

Januari 2007

In Turkije wordt het document [EK RAPOR](#) aangeboden aan de militaire en justitiële top. Het is in opdracht van de nieuwe Turkse regering geschreven door H. Celebi, een hoge functionaris van de Turkse inlichtingendienst. In het rapport wordt beschreven hoe de zaak Baybasin destijds in elkaar is gezet en hoe Nederland werd gehanteerd met de zaak Demmink

April 2007

Baybasin [klaagt Demmink aan](#) wegens ontucht met minderjarigen maar zijn aanklacht wordt afgewezen omdat Baybasin persoonlijk geen slachtoffer van misbruik is geweest. Kort hierna bezoekt Demmink de gevangenis waar Baybasin is gedetineerd.

Juli 2007

Op verzoek van Demmink wordt het persoonlijk penitentiair dossier van Baybasin door het Ministerie van Justitie opgevraagd

December 2007

Hernieuwde isolatie, die net als in 2005 door de rechter als onrechtmatig wordt beoordeeld.

Januari 2011

De toegangscommissie van de Commissie Evaluatie Afgesloten strafzaken (CEAS) publiceert een [rapport](#) over de authenticiteit van de telefoontaps. De commissie bestaat uit prof. Buruma, hoogleraar strafrecht, prof. Jacobs, hoogleraar computerbeveiliging en prof. Wladimiroff, advocaat en hoogleraar strafrecht. Het onderzoek duurde twee jaar, de eindconclusie werd steeds maar uitgesteld. Bij een deel van de onderzochte telefoontaps worden tekenen van mogelijke manipulatie gevonden. De commissie concludeert dat desondanks een scenario waarbij de Nederlandse politie en justitie betrokken zouden zijn te onwaarschijnlijk is om serieus genomen te worden. Het is opvallend dat in het rapport ook kritische juridische kanttekeningen worden gemaakt over de andere bewijsmiddelen. Zie de uitgebreide [analyse](#) van het rapport.

[Terug](#) naar begin

April 2011

[Herzieningsverzoek bij de Hoge Raad](#) waarbij alle nieuwe feiten worden aangevoerd. In de [pleitnota](#) van februari 2012 van de advocate wordt het verzoek samengevat.

September 2012

In de [conclusie van de advocaat generaal](#) (AG) staat dat de door de verdediging aangevoerde "complottheorie" onwaarschijnlijk is, maar dat een nieuw onderzoek, met opnieuw horen van getuigen noodzakelijk is. In oktober 2012 zal een wet in werking treden die dit mogelijk maakt.

Over de levenslange straf is hij kort: die kan inderdaad alleen worden gegeven op basis van moord, of de opdracht daartoe.

November 2012

De Hoge Raad vraagt aan de AG om in samenwerking met Baybasins advocate de zaak opnieuw te onderzoeken en opnieuw getuigen en deskundigen te verhoren.

2013 - heden

Start nieuwe getuigenverhoren en nieuw deskundigenonderzoek. In 2014 worden de eerste originele geluidsdragers van de taps voor onderzoek aan de deskundigen ter beschikking gesteld. Pas in april 2015 krijgt ook de verdediging voor het eerst in 17 jaar toegang tot enkele identieke kopieën van de voor het bewijs gebruikte gesprekken.

Januari 2013

De Turks-Nederlandse politieman T.C. die de taps voor de Nederlandse politie vertaalde, wordt als een van de eerste getuigen gehoord. Hij meldt aan een journalist van [Crimesite](#) dat hij in het verhoor niet de waarheid kon vertellen, omdat hij in dat geval vreest voor strafvervolging in Nederland en zelfs voor zijn leven. De politieman vertelde wel over de druk vanuit Turkije om Baybasin uitgeleverd of veroordeeld te krijgen en over de samenwerking tussen de Turkse en Nederlandse justitie daarbij, al vanaf 1994. Volgens C. stond Baybasin destijds op een dodenlijst van 12 invloedrijke Koerden, die op drie na allemaal zijn vermoord.

T.C. vertelde over de druk vanuit Turkije om Baybasin veroordeeld te krijgen en over samenwerking daarbij tussen de Turkse en Nederlandse justitie, al vanaf 1994. Baybasin stond op een dodenlijst van 12 invloedrijke Koerden.

Juni 2013

Twee agenten van de afdeling Vreemdelingenzaken van politie Utrecht [bezoeken Baybasin in de gevangenis](#) en doen hem een voorstel "namens de minister" om de uitvoering van zijn straf over te dragen aan Turkije. Zo zou hij aan zijn levenslange gevangenisstraf kunnen ontkomen. Een zelfde voorstel werd hem in 2006 al gedaan door een Turkse functionaris. Baybasin weigert ook nu. Intussen is gebleken dat de opdracht tot het bezoek werd gegeven vanuit het arrondissement Breda. Over de motieven is nog geen duidelijkheid.

Augustus 2013

Baybasin wordt overgeplaatst naar het gevangeniscomplex Veenhuizen. Hij vertelt voor het eerst weer gras en bomen te zien, na 15 jaar alleen maar tegen betonnen muren te hebben aangekeken.

[Terug](#) naar begin

Oktober 2013

Demmink neemt mr. Wladimiroff als advocaat in de arm in de door twee Turkse slachtoffers van kindermisbruik tegen hem aangespannen procedure. Maar Wladimiroff was eerder Baybasins advocaat en beschikte destijds over vertrouwelijke informatie uit diens dossier. Ook was Wladimiroff lid van de toegangscommissie van de CEAS die in januari 2011 een advies over de zaak Baybasin uitbracht. In januari 2014 dient Baybasin een klacht tegen hem in bij de tuchtrechter. Deze klacht is gegrond verklaard en heeft in 2015 geleid tot oplegging van de sanctie [waarschuwing](#) door de Raad van Discipline.

Mei 2014

Ton Derksen, cognitiefilosof en emeritus hoogleraar wetenschapsfilosofie publiceert *Verknipt Bewijs*, een minutieuze analyse van het strafdossier en het gebruikte bewijsmateriaal. De conclusie is schokkend. Vanaf het allereerste begin is er bij politie en justitie sprake geweest van een tunnelvisie, die volledig gebaseerd blijkt op uit Turkije ontvangen informatie.

Derksen toont aan dat er veelvuldig moet zijn gemanipuleerd met het tapmateriaal door de Turkse en Nederlandse politie. Hij komt tot deze conclusie op zowel technische als logische argumenten. Wie zorgvuldig en met gezond verstand naar de taps luistert, kan er niet om heen dat in cruciale gesprekken de feiten (plaats, dag en tijd) opvallend vaak niet kloppen.

De teksten zijn volgens Derksen vaak extreem onlogisch en tonen dan geen enkel onderling verband. Dat kan alleen maar verklaard worden door knippen en plakken.

Door het manipuleren ontstaan er inconsistente en onsamenhangende gesprekken. Net als bij Lucia de Berk (die op basis van Derksens analyses uiteindelijk werd vrijgesproken) onderbouwt Derksen zijn betoog met waarschijnlijkheidsberekeningen. De kans dat er is gemanipuleerd benadert de 100%.

2015

Baybasin heeft intussen 19 jaar gevangenisstraf in Nederland achter de rug. Hij wordt opnieuw overgeplaatst, nu naar Zuyderbosch in Heerhugowaard. Begin april 2015 krijgen zijn advocaten voor het eerst de beschikking over de originele kopieën van de tapgesprekken waarop destijds de veroordeling was gebaseerd. De verdediging had daar al in 2001 om gevraagd.

September 2015

Het onderzoek van advocaat-generaal mr. Aben, dat begin 2013 is gestart, wordt [afgerond](#). Er zijn een aantal getuigen gehoord en twee deskundigen hebben technisch onderzoek verricht naar de echtheid van de telefoongesprekken en de technische mogelijkheden van manipulatie. Ook zijn rapporten van andere deskundigen ingebracht.

Oktober 2015

Ton Derksen kondigt een nieuwe publicatie aan. Ook zijn laatste analyses zullen daarin worden verwerkt.

November 2015

[Terug](#) naar begin

Op 17 november wordt Babasins cel zonder enige aanleiding [ruw doorzocht](#). Hem wordt verboden aanwezig te zijn bij de doorzoeking van zijn dossiers en vertrouwelijke correspondentie met zijn advocaten. Als hij protesteert wordt hij gevisiteerd. Er worden persoonlijke bezittingen vernield en vertrouwelijke dossiers van zijn advocaten meegenomen. Dit is nadrukkelijk verboden en Baybasin dient daarover een klaagschrift in. Het ging onder andere om het document waarmee in 1997 Baybasins terugkeer naar Engeland door Demmink persoonlijk werd verhinderd.

Op 18 november brengt Minister Van der Steur een bezoek aan Turkije, in het kader van “[versterking van de Justitiële samenwerking](#)” tussen beide landen.

Januari 2016

De landsadvocaat ontkent tijdens een rechtszitting over de celdoorzoeking dat er überhaupt vertrouwelijke documenten zijn meegenomen uit de cel. Bovendien zou alles netjes zijn teruggegeven. Dit is echter onjuist. In februari 2016 zijn de documenten nog steeds niet tergegeven. Een gevangenismedewerkster die het waagde hierover naar waarheid te verklaren, werd overgeplaatst. Zie: [anatomie van een celinspectie](#)

Eind januari publiceert Ton Derksen zijn nieuwe boek: [De Baybasin taps](#). Er blijkt verrassend veel nieuw bewijs voor manipulatie te zijn gevonden. Dat komt omdat nu eindelijk ook de verdediging de originele opnamen heeft mogen bestuderen. De vertaling van de taps kon beter worden gecontroleerd en de bandjes konden nu ook technisch worden onderzocht. De gevonden vertaalfouten zijn schokkend. Vaak blijken ontlastende gespreksfragmenten niet in de tapvertalingen opgenomen. De taptolken blijken zelfs belastende gespreksfragmenten, die niet op de bandjes te horen zijn, aan het proces-verbaal te hebben toegevoegd! Hier moet opzet in het spel zijn geweest.

De verdediging kon nu eindelijk de vertaling van de taps beter controleren. Het resultaat is schokkend. De letterlijk gesproken tekst blijkt op cruciale momenten sterk af te wijken van de Nederlandse tekst in het proces-verbaal. De gevonden vertaalfouten zijn altijd in het nadeel van Baybasin. Hier moet opzet in het spel zijn geweest.

Het [gevangenisregime verhardt zich](#). Het kleine groentetuintje dat Baybasin beheert, is door bewakers vertrappt en met urine besproeid. Eén van de door hem verzorgde kippen is door een bewaker, blijkbaar voor de grap, dusdanig geschopt dat het beest overlijdt. Baybasin doet aangifte van dierenmishandeling.

Maart 2016

Baybasins advocate dient in februari en maart twee aanvullingen in op het revisieverzoek van 2011. In de aanvullingen zijn de resultaten van het onderzoek aan de originele taps verwerkt. Er worden [101 nieuwe feiten besproken](#), die Baybasins onschuld bevestigen. Intussen zit Baybasin nog steeds vast en ondergaat hij om volstrekt onduidelijke redenen nog steeds bijna dagelijks pesterijen.

Juni 2016

De conclusie van Mr Aben was in deze maand gepland, maar is weer uitgesteld en wordt nu na de zomer verwacht. In de [NRC](#) verschijnt een interview met Baybasin door journalist Marcel Haenen (“De gedachte dat ik vrij kan komen vermindert niet mijn pijn”). Misdadjournalist Wim van de Pol behandelt op [Crimesite](#) dertien vragen over de juridische status van de zaak Baybasin en de mogelijke gevolgen van een herzieningsbeslissing door de

[Terug](#) naar begin

Hoge Raad voor de Nederlandse strafrechtpraktijk: er ligt een *gloeiend hete aardappel* bij de Hoge Raad.

Oktober 2016

Baybasin wordt eind juli weggehaald uit Zuyderbosch na een [incident met een door sympathisanten gehoord reclamevliegtuigje](#). Hij wordt eerst weer naar Vught gebracht en vervolgens geïnterneerd in De Schie in Rotterdam, waar geen apart programma voor langgestraften bestaat. Een dieet aangepast aan zijn allergieën en voedselintoleranties, dat hij sinds enkele jaren volgt, wordt hem vanaf nu (om “organisatorische redenen”) geweigerd. Baybasin eet vanaf de zomer van 2016 slechts rauwe groenten en graanpap, die hij op eigen kosten in de gevangeniswinkel moet aanschaffen.

November 2016

Er verschijnt opnieuw een boek van Ton Derksen, *Onschuldig vast*, een overzicht van de strafzaken die Ton Derksen tot nu toe heeft bestudeerd. In al die zaken is er gereede twijfel aan het bewijs. Maar de zaak Baybasin spant daarin de kroon. Derksen is intussen zeker van zijn onschuld. De landelijke dagbladen, onder andere de [NRC](#), wijden enkele artikelen aan Derksens boek.

Een comité van ex-gevangenisdirecteuren stuurt [een felle brief](#) naar advocaat-generaal Aben waarin ze het uitblijven van een conclusie strijdig noemen met het rechtsbeginsel van redelijkheid en billijkheid en waarin ze de onheuse behandeling van Baybasin aan de kaak stellen.

Journalist Wim van de Pol bericht nogmaals over de [huidige impasse](#).

April 2017

Nog steeds is er geen conclusie. Na het indienen van het revisieverzoek zijn er zes jaar verstreken. Onderhalf jaar later, eind 2012, besloot advocaat-generaal Aben tot een eigen onderzoek. Sindsdien heerst radiostilte.

De induk gaat ontstaan dat de allerlaatste restjes van het toch al flinterdunne bewijs worden opgepoetst om herziening te voorkomen of in ieder geval zo lang mogelijk uit te stellen. Het is alsof deze zaak niet mag worden opgelost, alsof men de zaak moedwillig wil laten verdrinken in een juridisch moeras. Want als moet worden toegegeven dat Baybasin onschuldig is en veroordeeld is op basis van vervalste bewijsmiddelen, ondergraaft dat ons strafrechtstelsel. De zaak Baybasin krijgt zo steeds meer [kafkaïaanse trekken](#). Recht en rede moeten wijken voor de macht en de logica van een kil besloten systeem. Het is intussen vooral een morele kwestie geworden, en daarmee een schandvlek voor onze gehele rechtspleging.

Mei 2017

Het OM probeert de oude [ontnemingszaak](#) na 20 jaar nieuw leven in te blazen. Al vanaf Baybasins arrestatie is men op zoek naar aanwijzingen voor een vermogenstoename die op drugshandel zou kunnen wijzen, maar er is nog nooit iets gevonden. Toch wordt nu bij het gerechtshof in Den Bosch door de staat ruim 2 miljoen geest (zie het [verslag van de zitting door Crimesite](#) en de [pleitnota](#)). Het gaat om drie zaken uit de jaren '90. De vordering blijkt volledig te berusten op onjuiste oude vertalingen van telefoongesprekken, **waarin bewust**

[Terug](#) naar begin

persoonsnamen zijn vervangen en ontlastende gespreksfragmenten zijn weggelaten. Een nieuwe vertaling op last van de rechter bracht dit aan te licht. Ook ontlastende verklaringen van derden en ontlastende officiële documenten zijn uit het dossier weggelaten. Zie ook: [OM zal en moet aantonen dat Baybasin een schurk is - en fraudeert daarom zelf...](#)